

İSO 500'DE 14 SANAYİ KURULUŞU İLE YER ALDI

ADANA KIVANÇLI

İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl gerçekleştirilen "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2022" araştırması sonuçları Adana'nın göğsünü kabarttı. Mega kent, geçen yıl 12 firma ile temsil edildiği sıralamada bu sene sayıyı 14'e çıkardı.

■ TÜPRAŞ'ın bu yıl da birinci olduğu **İSO 500**'de, Adana firmaları Sasa Polyes-ter 22'nci, Elita Gıda 214'üncü, Abdioğulları Plastik ve Ambalaj 263'üncü, Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları 297'nci, Güney Çelik Hasır ve Demir Mamülleri 314'üncü., Omnia Nişasta 338'inci, ADM Besin ve Tarım 340'ıncı, Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım 342'nci, Bossa 382'nci, Dioki Petrokimya 410'uncu, Atlasdenim Tekstil 434'üncü, Meltem Kimya ve Tekstil 437'nci, Beyteks Tekstil 469'uncu sırayı aldı. Bir firma ise ismini açıklamak

Adana Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Kıvanç

istemedi. Bu yıl 5 firmanın üst sıralara yükseldiğini, 8 firmanın gerilediğini, 2 firmanın listeye dahil olduğu bilgisini aktaran Adana **Sanayi Odası** Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Kıvanç, "Adanalı **sanayiciler** olarak en büyük önceliği-

miz Türkiye'mizin üretim, ihracat ve istihdamını her zamankinden daha fazla katkı koymaktır" dedi, şöyle konuştu:

"Ülkemiz ve ilimiz ekonominin güçlenmesi için her türlü fırsatı değerlendiriyoruz. 2020'de bu yana 4 yeni **sanayi** kuruluşumuzun sıralamada yer alması bizim

için sevindirici ama Adana **sanayisi** için yeterli değil. Adana önümüzdeki dönemde yapımı devam eden ve yeni yatırım alanları ile bu sayıyı çok daha yukarılara çıkartacak potansiyeli barındırıyor" diye konuştu.

PARA | HABER

"2026'da tek haneye inecek"

Tüketici fiyatları Eylül'de aylık yüzde 4.75, yıllık yüzde 61.53 arttı. Yıllık enflasyonda düşüşün baz etkisiyle Mayıs 2024'ten sonra görülmeye başlayacağını söyleyen TCMB Başkanı Hafize Gaye Erkan, 2026'da enflasyonu yeniden tek haneye indireceklerini vurguladı. Erkan, milyar dolarlık yatırım mektuplarının masada olduğunu kaydetti.

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genc@paradergi.com.tr

ENFLASYONDA yükseliş devam ediyor. Aylık fiyat artışları hizmetler ile alkol-tütün dışında kalan gruplarda yavaşlamaya işaret ediyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre; tüketici fiyat endeksi (TÜFE) 2023 yılı Eylül'de yüzde 4.75 artarken, yıllık enflasyon bir önceki aya göre 2.59 puan artışla yüzde 61.53 oldu. Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) Eylül'de aylık yüzde 3.40, yıllık yüzde 47.44 artış gösterdi. Eylül ayı enflasyon verilerinin detaylarına girmeden, öncelikle "Fiyat istikrarı temel amacımız doğrultusunda tüm araçlarımızı kararlılıkla kullanıyoruz" diyen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın yaptığı açıklamalarına bir göz atıyoruz. 2024 yılını "dezenflasyon dönemi" olarak tanımladıklarını söyleyen TCMB Başkanı Erkan, 2024'te aylık bazda daha ılımlı rakamlar kaydedilecek olsa da yıllık enflasyonda düşüşün baz etkileriyle Mayıs'tan sonra görüleceğine dikkat çekti. Geçen hafta TCMB'nin faaliyetlerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Plan ve Bütçe Komisyonu'nda sunum yapan ve milletvekillerinin sorularını yanıtlayan Erkan, fiyat istikrarını tesis etmekte kararlı olduklarının altını çizerek, istikrar dönemine 2025'te gireceğini, enflasyonu 2026'da yeniden tek haneye indirmiş olacaklarını kaydetti. Erkan, son dört haftada aylık enflasyonda ve aylık enflasyon ana eğiliminde düşüşlerin başladığını ifade etti.

BÜYÜMEDEN ÖDÜNSÜZ DEZENFLASYON...

Doğru politika tasarımlarıyla büyümeden ödün vermeden de dezenflasyonun sağlanabileceğini belirten Erkan, büyüme-enflasyon ödünleşiminin ancak enflasyondaki aşırılık devre dışı bırakıldıktan sonra gelinen eşik değerlerde devreye gireceğini kaydetti. Erkan, enflasyondaki artışta birçok unsur ve bunların etkileşimlerinin rol oynadığını belirterek, ücret ve kur kaynaklı maliyet yönlü baskılar ile vergi ayarlamalarının son üç ayda öne çıkarken, bunların enflasyona önemli ölçüde yansımalarını değerlendirdiklerini söyledi. Yurtiçi talepteki güçlü seyir ve hizmet fiyatlarındaki katılığın devam ettiğini vurgulayan Erkan, petrol fiyatlarındaki artış ve enflasyon beklentilerinde süregelen bozulmanın enflasyonda ilave yukarı yönlü baskı oluşturduğunu kaydetti. Erkan, bu

TCMB Başkanı Hafize Gaye Erkan

unsurların, enflasyonun yıl sonunda Enflasyon Raporu'ndaki tahmin aralığının üst sınırına yakın seyredeceğine işaret ettiğini kaydetti.

"TL'YE SAĞLIKLI GEÇİŞ BAŞLADI"

Kur korumalı mevduat (KKM) uygulaması çerçevesinde 2022'de yaklaşık 70 milyar lira ödeme yapıldığını söyleyen Erkan, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nda bu rakamın yaklaşık 90 milyar lira olduğunu bildirdi. Erkan, 2023'ün ilk yarısında TCMB tarafından ödenen kur korumalı mevduat (KKM) desteğinin yaklaşık 90 milyar lira olduğunu belirterek, Hazine tarafında da bunun 60 milyar lira olduğunu kaydetti. Kur korumalı hesaplardan Türk lirası vadeli mevduata geçişi teşvik eden kararların olumlu yansımalarını gözlemlediklerini belirten Erkan, 22 Eylül itibarıyla son dört haftada KKM bakiyesinin 64 milyar lira gerilerken, Türk lirası mevduatların 465 milyar lira arttığı ve yabancı para mevduatlarının da 3.2 milyar dolara gerilediğini açıkladı. Erkan, KKM bakiyesi gerilerken rezervlerde de artış sağlanmasının, KKM'den ve döviz mevduatlarından Türk lirasına geçiş stratejisinin başarılı ilerlediğine ve Türk lirasına arzu edilen sağlıklı geçişin başladığına işaret ettiğini kaydetti.

Sorular üzerine Erkan, şu an gündemlerinde Türk lirasından "sıfır atma" ve "500'lük banknot basma" olmadığını vurguladı. Mer-

TÜFE Eylül'de aylık yüzde 4.75 arttı

TÜFE değişim oranları (%), Eylül 2023	Eylül 23	Eylül 22
Bir önceki aya göre değişim oranı	4,75	3,08
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	49,86	52,40
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	61,53	83,45
On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı	55,30	59,91

Kaynak: TÜİK

Yİ-ÜFE Eylül'de aylık yüzde 3.40 arttı

Yİ-ÜFE değişim oranları (%), Eylül 2023	Eylül 23	Eylül 22
Bir önceki aya göre değişim oranı	3,40	4,78
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	36,06	82,45
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	47,44	151,50
On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı	65,55	114,02

Kaynak: TÜİK

Prof. Dr. Murat ÇETİNKAYA / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi

“Enflasyon beklentilerini çıpaladık demek için çok erken”

Baz etkisiyle yıllık tarafta enflasyon artışının devam edeceği görülüyor. Aylık taraftaki gelişmeler daha önemli. Hala talep tarafında canlılık devam ediyor. Uygulanan sıkılaştırıcı politikaların etkisini önümüzdeki dönemde göreceğiz, lakin enflasyon seyri, 2024'ün ikinci yarısına kadar yüksek devam edecek. Yıllık enflasyonun yıl sonunda yüzde 70 seviyesine çıkma ihtimali yüksek. Özellikle yılbaşı ile birlikte ücret ve maaş artışları TCMB'yi enflasyon dinamiklerini aşağıya çekmede zorlayacak. Enflasyon beklentilerimizi çıpalamamız gerekiyor. 12 ay sonra enflasyon beklentisi yılbaşından bu yana 15 puan artarak yüzde 45 oldu. Yılbaşından bu yana; yılsonu enflasyon beklentisinde 35 puan bozulma var. Yüzde 68'lik bir beklenti var. Enflasyon beklentilerini çıpaladık demek için çok erken. Enflasyonun çapalanması için ek sıkılaştırma

ihtiyacı ortaya çıktığını görebiliyoruz. TCMB Başkanı Erkan, enflasyon seviyesinin yüksek kalacağı mesajını net olarak ortaya koydu. Özellikle Mayıs'ta pik yaparak sonrasında ekonominin dezenflasyonist sürece gireceği ifadesi önemli ama risk algısı hala yüksek seyrediyor. Daha önemli, 'büyümeden ödün vermeden dezenflasyonist sürecin sağlanması'. Bunun çok zor bir hedef olduğunu düşünüyoruz. Mevcut durumda özellikle Orta Vadeli Program'da (OVP) iç talebin kısılması ve dış talep katkısıyla bir büyüme beklentisi görüyoruz. İç talepteki sıkılaştırma hem üçüncü çeyrek hem de özellikle dördüncü çeyrek büyüme dinamiklerini aşağıya çekecektir.

kez Bankası'nın kurların düzeyini ya da yönünü belirleme amaçlı döviz alımı ya da satım alımı işlemlerini kesinlikle yapmadığını belirten Erkan, “Bizim kur hedefimiz yok” ifadelerini kullandı.

“MİLYARLARCA DOLARLIK TEKLİF MEKTUBU MASAMDA”

Hem istikrar hem de ekonomideki güven ortamıyla birlikte şu an halihazırda yurtdışından, fonlardan, varlık yönetimlerinden gelen milyar dolarlık doğrudan yatırım teklifleri olduğunu söyleyen Erkan, şunları kaydetti:

“Dünya Bankası, ülkemizin başarı öyküsünün bir parçası olmak için çok makul rakamlarda yatırımda bulunuyor. Biz istedikçe verilen bir yatırım. Bunun yanında, rezervlerimize doğrudan giriş yapabilecek milyarlarca dolarlık teklif mektubu benim masamda. Biz kendi istediğimiz oranlarda, kendi istediğimiz koşullarla kabul etmek istediğimiz için beni sürekli arıyorlar.”

Bu arada TCMB Başkanı Erkan, Fas Marakeş'te yapılacak Dünya Bankası Grubu ve Uluslararası Para Fonu (IMF) yıllık toplantıları kapsamında 11-13 Ekim'de uluslararası fonlar ve yatırım bankalarıyla bir araya gelecek. Erkan'ın Marakeş'te dünyanın en büyük portföy yönetim şirketi olan Blackrock'ın yanı sıra JPMorgan, Deutsche Bank ve diğer merkez bankası başkanları ile görüşmesi bekleniyor.

Bu arada TCMB, geçen hafta ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürdü, firma limitlerini yükseltti. Böylece ihracatçıların ve KOBİ'lerin finansmana erişimi artarken, finansman maliyetleri yaklaşık 15 puan azalacak.

AYLIK FİYAT ARTIŞLARI YAVAŞLADI

Şimdi de geçen hafta açıklanan verilere kısaca göz atalım. TÜİK verilerine göre tüketici enflasyonu Eylül'de aylık yüzde 4.75, yıllık yüzde 61.53 arttı. Türk lirasında yaşanan değer kaybı, ücret artışı ve vergi düzenlemelerinin enflasyon üzerindeki gecik-

meli etkileri zayıflarken, aylık fiyat artışları hizmetler ile alkol-tütün dışında kalan gruplarda yavaşladı. Hizmet grubunda hâkim olan dönemsel fiyat belirleme ve geçmiş enflasyona endeksleme davranışları neticesinde güçlü fiyat artışları genele yayılan bir şekilde devam etti. TÜİK verilerine göre; TÜFE ana harcama grupları itibarıyla Eylül'de bir önceki aya göre en çok artış yüzde 30.27 ile eğitimde yaşandı. TCMB aylık fiyat gelişmeleri raporuna göre; Eylül'de üniversite ücreti, okul servisi ve yurt ücreti gibi eğitimle bağlantılı kalemler yüksek fiyat artışları ile öne çıkarken kirada süregelen yükseliş eğilimi güçlendi. Enerji grubu fiyat artışında başta ham petrol olmak üzere enerji emtia fiyatlarındaki gelişmeler etkili oldu. Gıda grubunda genele yayılan fiyat artışları devam etmekle birlikte, aylık fiyat artışı ekme ve tahıllar ile sebze fiyatları öncülüğünde son iki aya kıyasla yavaşlama kaydetti. Yıllık tüketici enflasyonuna katkılar incelendiğinde, bu dönemde hizmet grubunun 2.09 puan, alkol-tütün-altın grubunun 0.51 puan, gıda grubunun 0.32 puan, temel mal grubunun 0.21 puan katkısı artarken, enerji grubunun katkısı 0.54 puan düştü. Mevsimsellikten arındırılmış verilerle B ve C göstergelerinde aylık artış oranları Eylül'de yavaşlarken, göstergelerin yıllık enflasyonları ise yükselmeye devam etti.

İHRACATTA EYLÜL REKORU

Türkiye'nin ihracatı Eylül'de yıllık yüzde 0.3 artışla 22 milyar 670 milyon dolar seviyesine yükselerek, Cumhuriyet tarihinin en yüksek Eylül ayı ihracat rakamına ulaştı. Yılın ilk yarısında yıllık bazda bir ay artı, bir ay eksi seyreden Türkiye'nin ihracatı, bu kısır döngüyü aşarak, Temmuz ve Ağustos'ta da artış göstermişti. Ticaret Bakanlığı'nın geçici dış ticaret verilerine göre; ithalat yıllık yüzde 14.1 azalışla 27 milyar 658 milyon dolara gerilerken, dış ticaret dengesi yüzde 48.1 azalışla 4 milyar 988 milyon dolar açık verdi. Eylül'de ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 82'ye yükselirken,

Türkiye'nin Eylül ayı ihracatı 22.7 milyar dolar

Genel ticaret sistemine göre dış ticaret verileri, (milyon dolar)	Eylül			Ocak-Eylül			Eylül 2022-Eylül 2023 (son 12 ay)		
	2022	2023	Değ. (%)	2022	2023	Değ. (%)	2022	2023	Değ. (%)
İhracat	22.597	22.670	0,3	188.099	187.464	-0,3	252.502	253.535	0,4
İthalat	32.204	27.658	-14,1	271.241	274.755	1,3	349.433	367.224	5,1
Dış ticaret dengesi	-9.607	-4.988	-48,1	-83.142	-87.291	5,0	-96.931	-113.689	17,3
İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)	70,2	82,0		69,4	68,2		72,3	69,0	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

PARA | HABER

Prof. Dr. Murat ŞEKER / İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi

“İhracatta potansiyel pazarlar geliştirilmeli”

Beklenildiği üzere Eylül'de enflasyon yükselmeye devam etti. Özellikle hizmet sektöründe çok güçlü bir artış söz konusu. Gıda enflasyonu önüne geçilemez bir şekilde artmaya devam ediyor. Enflasyondaki artış trendinin önümüzdeki dönemde de süreceğini düşünüyorum. Bu noktada doğalgaz fiyatlarıyla birlikte yeni bir ivmelenmeyi bekliyorum. Enflasyonla mücadele kapsamlı ve zaman alan bir süreç. Sadece Merkez Bankası'nın atacağı adımlar, ki bu adımlar doğru olsa bile yeterli olmamakta. Bu bir süreç. Önemli olan; bu süreçte para politikalarıyla uyumlu diğer iktisadi ve mali politikaları hayata geçirmek. Ekonomi bir ahenk dünyası olduğu için, ritmin bozulmaması, aynı hedefe ulaşmak için önemli. TCMB Başkanı Erkan'ın, TCMB'deki sunumunda enflasyonun dizginlenmesinin en önemli hedefleri olduğunu vurgulaması ve büyümeyle

enflasyon arasındaki ilişkiyi, enflasyondaki aşırılığın giderilmesinden sonra ele alınması gerektiğinin altını çizmesi önemliydi. Bu bağlamda para politikası çerçevesinde sıkılaşma politikalarını daha fazla artıracağı anlaşılıyor ve kararlı bir duruş sergiliyor. İhracatın ithalatı karşılama oranının yüksek çıkması, ihracatın artıp, ithalatın azalması dış ticaret sahasında gözlenen olumlu gelişmeler. Ancak Türkiye'nin ana ihracat pazarı olan Avrupa'da talebin yavaş seyretmesi pazarın daralmasına neden oluyor. Potansiyel pazarların geliştirilmesi, bu durumu telafi edebilecek yapıyı barındırıyor. Pazar ve ürün çeşitliliğinin devam etmesiyle dış ticarete yaşanan olumlu seyrin devam etmesini bekliyorum.

enerji hariç ihracatın ihracatı karşılama oranı yüzde 95.3, enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 102 oldu.

Eylül'de en çok ihracat yapan sektörler sıralamasında kimyevi maddeler 2.85 milyar dolarla ilk sırada yer aldı. Kimyevi maddeleri 2.8 milyar dolarla otomotiv, 1.7 milyar dolarla hazır giyim ve konfeksiyon izledi.

Yılın ilk dokuz ayında ihracat yüzde 0.3 azalışla 187.5 milyar dolar, ithalat yüzde 1.3 artışla 274.8 milyar dolar olurken, dış ticaret açığı yüzde 5 artışla 87.3 milyar dolara yükseldi. Son 12 aylık ihracat ise yüzde 0.4 artışla 253.5 milyar dolara ulaştı.

“İHRACAT DESTEKLERİ EN AZ İKİ KATINA ÇIKACAK”

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) tarafından Uludağ İhracatçı Birlikleri'nde (ÜİB) düzenlenen Eylül'e ilişkin dış ticaret rakamlarının açıklandığı toplantıda konuşan Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Bakanlık olarak bütçeyi ve ihracat desteklerini 2024'te en az iki katına çıkaracaklarını, böylece dış ticaret hedeflerine ulaşılması noktasında ihracatçıların güçlü bir şekilde yanına olmaya devam edeceklerini vurguladı.

TİM Başkanı Mustafa Gültepe, Eylül'de ortalama kilogram birim ihracat değerinin 1.42 dolar düzeyinde gerçekleştiğini vurgulayarak, euro dolar paritesinde-

ki artışın Nisan'dan bu yana ihracata pozitif yansıdığını kaydetti. Türkiye'nin ana ihracat pazarı konumundaki Avrupa'da son bir yıldır talebin yavaş seyrettiğine işaret eden Gültepe, “Hem ihracatı artırmak hem de dönemsel dalgalanmaların olumsuz etkilerini azaltmak için alternatif pazarlar bulunması gerekiyor. Pazar çeşitliliğimizi artırma hedefiyle bu yıl ticaret heyetlerine özel bir önem veriyoruz. Ticaret Bakanlığı'mızın koordinasyonunda ihracatçı birliklerimizle birlikte dokuz ayda 62 ülkeye 118 ticaret heyeti düzenlendik” ifadelerini kullandı.

ISO TÜRKİYE İMALAT PMI EYLÜL'DE 49.6 OLDU

İmalat **sanayi** performansında referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), Eylül'de bir önceki aylara göre 0.6 puan artışla 49.6'ya yükseldi ve imalat sektörünün performansında ılımlı düzeyde bir yavaşlamaya işaret etti. Sektörde iyileşmeye işaret eden “eşik değer olan” 50'nin altında kalan veri, faaliyet koşullarında yatay seyre yaklaşıldığını gösterdi. İmalat sektörünün performansının üçüncü çeyrek boyunca zayıflama kaydedtiği görüldü. Üretim üst üste üç ay yavaşlamakla birlikte bu yavaşlama ılımlı düzeyde ve bir önceki anket dönemine göre düşük oranda kaydedildi.

Tonguç ERBAŞ / Ahlatçı Yatırım Genel Müdür Yardımcısı

“Faiz artırımını beklentimizi koruyoruz”

Eylül'de tüketici enflasyonunda artışların ivme kaybettiği gözlemlendi. Hem aylık hem yıllık bazda enflasyonda artış hızı beklenti altında kaldı. TÜFE alt kalemlerinin aylık değişime katkısında ulaştırma ve gıda-ıçecek kalemleri göze çarparken, ÜFE tarafında da gıda ürünleri yüzde 0.87 ile değişime en çok katkı yapan kalem oldu. Mal ve hizmet enflasyonuna baktığımızda; Ağustos'ta yüzde 51.97 olan mal enflasyonu Eylül'de yüzde 53.23'e yükselirken hizmet enflasyonu ise aynı dönemlerde yüzde 79.6'dan yüzde 86.5'e yükseldi en manşet enflasyon üzerinde baskı yaratmaya devam etti. Mal enflasyonunda gıda ve alkolik içecekler fiyatlarındaki hızlı artışlarla birlikte giyim ve ayakkabı, tütün ve altın fiyatlarındaki artışlar etkili oldu. Eylül'de ücret ve kur geçişkenliğinde yavaşlama, enerji maliyetlerinde artış hızının biraz ivme kaybetmesinin enflasyon hızını yavaşlattığını gözsek de buna karşın özellikle gıda fiyatlarında artış eğilimi ve hizmet

fiyatlarındaki katılıkla birlikte enflasyondaki yapışkanlık devam ediyor. Yıllık enflasyon 2023'ün en yüksek seviyesinde yer alıyor. Bu geçiş döneminde enflasyonun yüksek seviyelerde gelmesini bekliyorduk. Derinin ardından piyasa tarafında ilk tepki pozitif oldu. Hizmet fiyatlarındaki katılık, artan maliyetler ve petrol fiyatlarındaki artışın enerji maliyetlerini yükseltmesi, önümüzdeki aylarda iç talepteki yavaşlama beklentisine karşın kur tarafında kademeli yükselişlerin devam etmesine yönelik beklentilere paralel olarak enflasyonun önümüzdeki aylarda yükselmesini bekliyoruz. Bu ay da faiz artırım beklentimizi koruyoruz. Enflasyon oranlarında hissedilebilir düşüşü özellikle 2024'te beklerken, yılın ikinci yarısında da bunun piyasalara daha çok yansımalarını bekliyoruz.

Oktay APAYDIN

info@gazetedamga.com.tr

Sevgili dostlar! Bu kendinden menkul rejim, önce milleti bölüdü, parçladı, sonra da açlığa, yoksulluğa birleştirdi. Merkez Bankası verilerine göre **sanayide** çalışanların varlığı, giyim sektöründe çalışanların yüzde 70'i, inşaat sektöründe çalışanların yüzde 70'inden fazlası açlık sınırının altındaki asgari ücret, ya da daha altında bir ücretle hayatta tutunmaya çalışıyor. "Hayata tutunmaya çalışıyor" ifadesi böyle gelişmiş güzellere sarf ettiğimiz bir ifade değil. Resmi verilere göre son 5 yılda 1.477 vatandaşımız geçim zorluğu nedeniyle canına kıymış. Eylül ayında açlık sınırı 13 bin 334 lira. Bir çalışanın hayatta kalmak için, yapması gereken en az harcama ise 17 bin 336 lira. Dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 43 bin liradan üstüne. Buna karşın, asgari ücret 11 bin 402 lira. Yine emeklilerin çoğunun aldığı maaş ise 7 bin 500 lira. Çalışan da, emekli de Erdoğan sayesinde açlığa sanıyor. Açlık, bir sonraki nesillere miras kalıyor. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet, Azmeden bir Çoban Sülüsün, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel olabilmemesinin yolunu açmıştı. Şarap Hükümetleriyle geçen 20 yıldı ise ülkemizi, evlatları ne yaparsa yaparsın ana babadan kalma yükülden kurtulmadığı, bir çürümeye sürecine mahkum oldu.

Peki neden AKP?

Bunca skandala yetmiş yoksulluğa rağmen neden AKP? Sorulması gereken soru bu! Destat, Maslak Oto **Site**'sinde bir köftecinin geçende söylediği şuydu: "Tayyip Bey artık bizi braktı. O artık halkı değil, ona hılda o veriyorsam halkı olduğu için değil politikada milliyetçi olduğu için..." Şimdi bu saptamayı bir kenara koyduk. Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan Mediliste konuştu. Kur Kurumali Mediatada (KKM) 2023'ün sadece ilk altı ayında 150 milyar TL kur farkı ödenmiş olduğu, Tekrar edelim sadece ilk altı ayda 150 milyar TL! Bu yıl çiftçiyi bütçede ayanlık destek 65 milyar 400 milyon TL idi. Mevllette kaç kişi İKKM'deki dövü hesabından para kazanıyor? Peki mevllette geçimini tarımından sağlayan kaç kişi var? Birkaç yüz bin, bilemedim bir iki milyar KKM'yi ödemeyen neden? Gaye Hanım bunu da açıklaması. Bu paraların 2022'de 70 milyarı, 2023'ün ilk ayında 90 milyarı Merkez Bankası para basarak ödüyor. Yani bu paraların ödenmesi için enflasyon yaratılıyor. Enflasyon, sabit gelirinin, iğinin, memurun, çiftçinin, emeklilerin parasının pul olması, hayatının kazaması demek. Paraların kimden alınına kimlere ödendiğini Maslak Oto **Sana-yıldız** köftesi görüyor. Görüyorsanız neden HLA AK Parti'ye o veriyor? Orasını da mevlletten çapış muhalefeti düşünün.

Tuz koktu bu ülkede

Sevgili dostlar! "Aklını öldürümseniz ahkân da alır. Aklın ve ahlak öldürüldüğü millet bölünür. Kadını satan aldığını gün adalet olur. Adaleti öldürüldüğünde, gün devlet de olur." Fatih Sultan Mehmet, adaletin "mülkünü", yani "devletin" temel direği olduğunu bu sözlerle anlatmış. Devlet yönetiminde doğru iliklenecek ilk düğme, adalet düğmesidir. 2014 seçimlerinde, Erdoğan'ın ağzından "Aklınıms bir cumhurbaşkanı olmayacağı" kendilerine hain FETÖ'den miras kalan dosyaları, Gezi'yı karalamak için pervasızca kullanıyorlar. Gezi karalamaları hayatını kaybeden gençlere teröriz yapıldı yapıldı. Yetmedi, ailenin meydanlarına yuhlatıldı. Yetmedi, ölen çocukları ailelerine davalar açıldı. Yetmedi, ölen çocukları ailelerine davalar açıldı. Yetmedi, ölen çocukları ailelerine davalar açıldı. Yetmedi, ölen çocukları ailelerine davalar açıldı.

Ortada ekonomik kıym var

Dostlar! 2018'den bu yana görülmemiş bir servet transferi, milletin gözünün içine baka baka yapıldı. İkinci şirketler kesiminin devasa döviz açık pozisyonları devlet sırtına taşındı. Bu sırada Merkez Bankası'nın döviz rezervleri hoyratça kullanıldı. Ardından da "Faiz sebep, enflasyon netice" demek, "Enflasyonun oldukça altında kredi faizleriyle" şirketler kesiminin finansman giderleri hafifletildi, bankalara olan borçları da azaltıldı. Şirket kârları ise rekor hızla arttı. Dar ve sabit gelirli enflasyona

komple teorilerini millete gerçekmiş gibi anlattılar. Yetmedi, ders kitaplarında Gezi'yü karalamaya kalktılar. Kendi kafalarına göre yazdıkları tarihi, çocuklarına ders diye okuttular. Sonunda, özgürlüğü haykırana, yeşili, doğayı, parkları sanayiler, Gezi Parkı sivil direnişine katılanlara, ortada bir delil olmadığı, adlandırılmı müebete varan cezalar verildi.

Vatandaşın protesto hakkı

Şimdi de Yargıtay, AİHM kararlarını görmezden gelerek, hain FETÖ'nü dilemelerini, tazi tarihlerini, gelişmelerini belgeler ve hatta tiyatroyu oyunlarını kâğıt sayan bir dosyayı, Anayasa Mahkemesi'nin kararlarını da eği bükerek onayladı. Eleştiriler enayıldı. Bir hukuk katliamına ortak oldu. Vatandaşın protesto hakkı ile "Hükümet Karşı Suç" arasındaki çizgi, bir delilin varlığıdır. Yargıtay'ın verdiği bu karardan sonra, hükümete karşı her protestonun, delili aramadan "Hükümet Karşı Suç" sayılmasının öni açılmıştır. Bu kararlar, ülkemizin bir hukuk devleti olduğu konusunda, içeride ve dışarıda ciddi endişelere neden olmaktadır.

Malın çınm güvencesi yok!

Yatırımcılarında, "Bu ülkede malının, çınının güvencesi olup olmadığı" konusunda soru işaretleri duymaktadı. Güvensizlik, ülkemizden temiz parayı, yatırım, yatırımcı kaçmaktadır. Kara para, mafya ve uyuşturucu parasına ülkemizi muhtaç etmektedir. Bugün Türkiye, Küresel Organize Suç Endeksi'nde 193 ülke arasında ilk 14'üye, Türkiye, Güney Amerika kıyama kökenli ticaretinde küresel transit merkezlerinden biri olma yolunda ilerliyor, Türkiye'deki organ ticareti, insan ticareti ve silah kaçakçılığı konusunda bu değerlendirmede önemli pozisyonlar alıyor. Bunun üzerinde dikkatle durulmalı. Tüm bunlar olurken, hükümet yine işin ucuzuna maktadırdır. Neden olduğu çürümeye karşın, Varlık Beyanlarıyla bu çürümeye katkıda maktadır.

Ortada ekonomik kıym var

Dostlar! 2018'den bu yana görülmemiş bir servet transferi, milletin gözünün içine baka baka yapıldı. İkinci şirketler kesiminin devasa döviz açık pozisyonları devlet sırtına taşındı. Bu sırada Merkez Bankası'nın döviz rezervleri hoyratça kullanıldı. Ardından da "Faiz sebep, enflasyon netice" demek, "Enflasyonun oldukça altında kredi faizleriyle" şirketler kesiminin finansman giderleri hafifletildi, bankalara olan borçları da azaltıldı. Şirket kârları ise rekor hızla arttı. Dar ve sabit gelirli enflasyona

ezilirken, şirketler ihya edildi. Özellikle Saraya yakın şirketler tu dünyada cenneti yaşadılar. Saray'ın önceki bakani çıktı, "Bu sistemden dışarı çıkarılmı, üretici firmalar, ihracatçılar kâr ediyorlar" diye açıkladı. Şimdi de "Yine bu dönemde milli gelirden emeğin aldığı pay azalırken, sermayenin aldığı pay gidecek arttı. Ortada Erdoğan yönetimi tarafından millete karşı taammüden işlenmiş çok ciddi bir "ekonomik suç" hatta "ekonomik kıym" var. Ama bakıyorum bunun sorumluluğunu kimse üstüne almıyor. Atalarının dediği gibi "Kabahat sarur körk olsa bile; kimse üstüne giymiyor..."

ÖVP iflasın iftirafları

Sevgili dostlar! Alman şair Bertolt Brecht, "Adalet halkın emeğidir" der. Adalet olmadığı yerde ekmeğ yoktur. Bunu her geçen gün daha iyi anlıyoruz. 2013'te bu ucube rejimin düğmesine basıldığında ülkemizde kişi başına gelir 12 bin 882 dolardı. O dönemde Türkiye, aynı yıldı Türkiye "Hukukun Üstünlüğü Endeksi"nde 59. sıradaydı. Ucube rejimle geçen birkaç yılda daha ortada ne savaş, ne salgın varken kişi başına gelirimiz 3 bin dolardan fazla geriledi. 2019 yılına geldiğimizde 9 bin dolara düştü. Aynı dönemde Türkiye, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde de çakıldı, 50 sıra binden geriledi! 199. sıraya kadar indi. Türkiye hukukta zemin kaybetmiş, milletin tizi cebi boşaldı. 2023 yılında, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 116. sıradayız. Yani Gine, Nijerya ve Mali arasında bir yerleyiz. Bu ucube rejim, kendince öden AB üyelik sürecini yürüten, G20 üyesi olan bu ülkeyi, Afrika ülkelerinin seviyesine gerilettili. Bunun bir faturası var ve bu fatura her zaman olduğu gibi aciz milletinize çılıyor. Bu Hükümetin millette 2023 için vadedtiği milli gelir, 2013'teki seviyesinin altında. Yani Hükümet yönetemediği işin sebep olduğu 10 yıllık bir patinaj! Orta Vadeli Program iftiraflıdır.

TE'ye 100 bin başvuru

Asgari ücretli bir aile, bugün evladını üniversitede okutabilir mi? Kaç parlık gencimiz ailesi çocukları, hele de başka bir şehre okuma masrafları karşılayabilir? Kiraya yetişilmiyor, yol parasına, fabrikaya yetişilmiyor, mutfak masraflarına yetişilmiyor... Bu ülkenin en yetenekli gençleri, kıyda köşgede heba olup gidiyor. Geçmiş evin dışında bir yemeği, üniversite kampüslerindeki karavana yemeği ücrete bile, bir yıldı eği katlanıyor. Üniversite öğrencilerine burs veren vakıfları, verdikleri burs sayısının 10 katı kadar başvuru geliyor. Türk Eğitim Vakfı'na gelen başvuru sayısı 100 bin aşmış. Öğrencilerin

sadece gıdayla değil, kültürle, sanatla, sporla beslenmesi lazım. Ama gençlerin cebinde dışarıda arkadaşlarıyla bir çay içecek parası yok. Bunca emekle okusa bile, gençlerin insanca yaşamalarını sağlayacak bir iş bulup bulamayacağı da artık belli değil. Üniversite mezunu işsiz sayımız 1 milyon. Ama bunlar, bu milletin gençlerinin derleri. İktidara yakın olanlar ise bugünlere kaportasının her tarafına Erdoğan'ın ismi ve imzasını yazarak çakları arabalarına, lastik yakma videoları paylaşıyor.

Enflasyon hep zirvede

Vatandaşlarımız hem işsizliğin, hem de hayat pahalılığının altında eziliyor. Zamlar dur durak bilmiyor. Sadece son bir haftada elektrik ve doğalgaz gelen zamlar, önümüzdeki aydan itibaren inşaatın inşaatına her şey yansıtacak. Enflasyon, hayat pahalılığının daha da azdırılacak. **İstanbul'un İhtisarı Ödün**, Eylül ayı enflasyonunu açıkladı. **İTÜ**'ya göre aylık enflasyon yüzde 5,46 5,5, yıllık enflasyonda yüzde 73'ün biraz üstünde. Bu gelişle, aslında hükümetin enflasyona yenilidini çok açık seçik bir ikran olan yüzde 65'lik yılsonu enflasyon hedefi bile açıkladı.

Emekliye yüzde 25 zammı çok görüldü

Hükümetin başı, böylesine acımasız bir hayat pahalılığı sürüp giderken, emekli aylıklarına yüzde 25 zammı çok görüldü, emeklilerimize dalga geçmeye devam ediyor. Meclis açılışında, yıl bitemeden emeklilere bir zam olup olmayacağı kendisine soruluyor, cevap "İnşallah, maallah". Emeklilerle oynamaya devam ediyor. Emekli canının çektiği bir bisküvili bile alamadığımız gözlemler olarak anlatırken emekli aylıklarına iyileştirme sorulduğunda, Saray'ın püsküviti ortağı sorumluluğu, "Cumhurbaşkanlığı Hükümeti çalışıyor" diye Erdoğan'a atıyor. Bu Hükümetin süzmesi için sandıkta Erdoğan'ın yanında duran diğer Cumhuriyet (İttifak) ortakları da, bu çürümenin sorumluluğundan kaçmak için mizandan duruyorlar. Biri çılıyor, "Faiz sebep değilmiş. Bu ÖVP milletin derdine derman olmaz" diyor. Diğeri, "Bu memur zammı ytmaz, enflasyon beklentisinin üstünde olmalı" diyor. Ama siyasette kuruldur, "Merde sayıydıysanız, orada giyeneceksiniz." Bugün ortada olanlar da, "Plana sadık kaldım" deyip seçmeden sonra sırta kadem basanlar hepsi oradaydı. Hepiniz oradaydınız! Erdoğan'ın seçim öncesindeki yalanlarından da, seçim bitince yaptığı zam ve zulümler de, hepimiz mütessesilen sorumlusunuz.

FİRMALARIN TİCARİ BORÇLARI ARTIYOR!

İstanbul Saray Ödün, geçtiğimiz hafta, "Türkiye'nin 500 Bütük **Sana-yıldız** Kardeşliği Arıstırması'nı" açıkladı. Raporun sunumunda firmaların ticari borçlarının gidecek arttı, ekonomide bir yaşayama durumda "Şirketler arasında da değer zincirinde bir karlına yaşanabileceği" uyarısında bulunuldu. Bu sözün Türkçesi, "Hepimiz birbirimize borçluyuz. Ekonomik bir durumda, domino taşı gibi hep birlikte yıkılabiliriz!" Aynı raporda çok önemli bazı ayrıntılar da var. **İSO** nun raporu, Türkiye'de her alanda olduğu gibi, üretimde de "vasatlık büyüme" hapsoğduğumuzu ortaya koyuyor. Türkiye'nin en büyük 10 **İTÜ** şirketi arasında, yaratıldığı katma değer bakımından, "Yüksek teknoloji yoğunluğuna" sahip tek bir kardeş yok. Bundan 15 yıl önce Türkiye'nin en büyük şirket olan "orta-düşük teknoloji" şirket bugün hala daha Türkiye'nin en büyük şirketi. Teknoloji seviyesi de hala orta-düşük teknoloji. Üstelik teknoloji dönüşümünü sağlama konusunda Saray lafa gelince masallah sırayı kırınmeye bırakıyor. Devlet kurumları da "Makla değeri yüksek üretim" diye sayılabar raporlar yayımlıyor. Ama Türkiye, **sana-yıldız** ortamında "Orta teknoloji tuzağına" takılıp kalması durumunda, Çürümeye burulara da yayılıyor.

GÜNEŞ GİRMEYEN EVE CARİ AÇIK GİRER!

Yığın teknolojiyi bir yana atalım. Başka bir noktaya bakalım dostlar! Türkiye'nin petrolü yok. "Var ama çakamıyorlar" diyorlar. Karada çoktan söndü. Doğalgaz? Karadiz'de bulduğuna ana eve gelmesi yıllar alacak. Cari açığıms petrolsüzlük yaşamızın her geçen gün kabarmaya. Hele ki varlığı 100 dolara kusan fiyatı ve giderek yükselen kur sebebiyle ekonomide sıkıntı kağına... Petrolümüz yok da alalım da mı yok? "Tepemizde "beni kullanan" diye haykaran bir güneş, "pufur pufur esen" ve boşa giden rüzgârımız var. Üstelik yeşil matbahakat ve fosil yakıt tehlikeleri altında yenilenebilir enerji yükselen değeriğimiz. İken... Cari açığı, enerjisiyle söylemeye hakkımız var mı? "Kamu cari açık üretme pahasına vergi alamayacağı alanlarda rüzgân yaygınlaştırmıyor. Bir **sana-yıldız** 17 dönümlük fabrika çatısına güneş paneli döşeyebilmek için 17 ana şirket karmak zorunda kalımsız. Çünkü bankalar, bir şirkete ancak 1 megawatt gibi bir kural koymuştu. Enerjinin evlerde kullanımını tamamen cari açık üretiyor. Petrol de doğalgaz da dövizle geliyor ve kur çok yükseldi. Kaldı ki evlerimizde mütahit bir enerji ısrafı var. Hal böyle iken insanlarımız evlerde alternatif enerji kaynakları kullanma konusunda teşvik edilmiş hatta zorlanmış, özellikle muntulmaya mecbur bırakılmış gerekçeler.

NE YAPSALAR DİKİŞ TUTMUYOR

Bu hükümet ekonominin tüm vidalarını gevşetti. Şimdi ne yapsalar artık dikiş tutmuyor. Faiz artsa da döviz kuru ve enflasyon durmuyor. Renkli zeka küpleri gibi bir tarafı yaptık diyorlar, diğer taraftan bozuluyor. Cari fazlayla enflasyonu düşürceklerdi, cari açık her ay rekorlar kırıyor. İhracata dayalı olarak büyüyeceklerdi, dış ticaret açığı 120 milyar dolara koşuyor. Cumhurbaşkanı Yardımcısı, "Merkez Bankası'nın rezervleri toparlandı, demek ki para geliyor" diyor, net rezerv

dengelesinin açığı 70 milyar dolara çıkıyor. Ne söyleseler kâr etmiyor. Ülkenin dış borcu 3 yılda 70 milyar dolar arttı. Milletin bankalara borcu rekorlar kırıyor, arşa çıktı. Vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, bir yılda tam 1 trilyon lira arttı, sadece bu yılın ilk 8 ayında vatandaşın kredi ve kredi kartına ödediği faiz, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 82 artışla 204 milyar liraya yükseldi. "Faiz, faiz" dediler, faizle sonunda ipler koptu.

Sanayinin 500 devi İSO'da açıklandı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, düzenlediği basın toplantısında, İSO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 418,4 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, 2021'de üçüncü sırada olan Star Rafineri 189,2 milyar lirayla ikinciliğe yükseldi. Önemli açıklamalarda bulunan Bahçivan, Ar-Ge harcamalarında 2018 yılından bu yana azalma söz konusu olduğunu söylerken, halka açık kuruluş sayısında artış olduğunu ve halka açılan şirket sayısının 65'ten 73'e çıktığını aktardı. İSO 500 araştırmasının sonuçlarına göre firmaların kârlılığı rekor kırarken; emeğin aldığı pay ise son yılların en düşük seviyesine geldi.

SANTRAL/İSTANBUL

İSO Başkanı Bahçivan'dan 'reeskont kredisi' kararına ilişkin değerlendirme

İSO Başkanı Bahçivan, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB), reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesi ve firma limitlerini yükseltmesinin ihracatçı ve **sanayici** adına sevindirici, değerli bir karar olduğunu belirtti. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, yaptığı yazılı açıklamada, TCMB'nin, reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesine ilişkin değerlendirmede bulundu. Reeskont kredilerinin ihracatçılar için hayati öneme sahip olduğunu, bu konunun **İstanbul Sanayi Odası** olarak gündemle-

rinde bulunan, çözülmesi için çaba sergileyip, katkı sundukları önemli bir konu olduğunu belirten Bahçivan, şunları kaydetti: "Bugün Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının, ihracatı teşvik eden reeskont kredilerinde finansman maliyetini düşürmesi ve firma limitlerini yükseltmesi ihracatçımız ve **sanayicimiz** adına sevindirici, değerli bir karardır. Üretim hayatımıza yönelik çözüm odaklı yaklaşım ve kararları nedeniyle Merkez Bankası Başkanımız Hafize Gaye Erkan'a ve çalışma arkadaşlarına **sanayicilerimiz** adına teşekkür ediyorum." ●İSTANBUL-AA

FOTOĞRAF: AA